

SVL

Asiantuntijakuuleminen
HE 26/2024 vp ulkomaalaislain muuttamisesta

Yuri Birjulin
Hallintovaliokunta 7.6.2024

Yleisiä huomioita

- SYL katsoo, että sekä turvapaikanhakijoiden että pakolaisten mahdollisuuksia hakeutua korkeakoulutuksen pariin tulisi tukea esimerkiksi täydentävien maahantulon väylien avulla (Students at Risk)
- SYLin näkemyksen mukaan ulkomaalaislakia uudistettaessa tulisi keskittyä siihen, miten osaajia saataisiin Suomeen ja miten kv-opiskelijat taustastaan riippumatta voisivat integroitua yhteiskuntaan ja työmarkkinoille
- Uudistukset eivät riittävällä tavalla huomioi opiskelijoiden moninaisia tilanteita

36 b §. Oleskeluluvan epääminen Suomessa tapahtuneen moitittavan käyttäytymisen vuoksi (1)

- 36 b § 1 kohdassa määritellään mikä tahansa (lyhytkin) laitton oleskelu maassa esteeksi mille tahansa oleskeluluvalle tai jatkoluvalle.
 - Pienetkin tahattomat elämänmuutoksesta tai inhimillisestä virheestä johtuvat katkokset luvassa voisivat johtaa siihen, ettei lupaa voisi saada Suomesta käsin.
- Ylioppilaskunnissa on ollut esimerkiksi tilanteita, jossa opiskelija on hakenut lupaa myöhässä - laista ei tällä muotoilulla selviä, voisiko tällaisessa tilanteessa mahdollisuus hakea lupaa lakata kokonaan.

36 b §. Oleskeluluvan epääminen Suomessa tapahtuneen moitittavan käyttäytymisen vuoksi (2)

- SYL ehdottaakin, että viimeiseen momenttiin lisätään lievennyksenä esimerkiksi seuraavasti:
 - *"Edellä 1 momentin 1 kohdassa säädetty ei koske tilanteita, joissa oleskeluluvalla oleskellut ulkomaalainen on erehdyksessä tai muistamattomuuttaan jättänyt hakematta uutta oleskelulupaa edellisen oleskeluluvan ollessa vielä voimassa tai tilanteita, joissa oleskelu johtuu hakijasta riippumattomista seikoista tahi on luonteeltaan lyhytaikaista ja vähäistä."*

36 f §. Oleskeluluvan epääminen turvapaikkamenettelyn vuoksi (“kaistanvaihto”)

- Koska hallintoprosessit kestävät usein pitkään, jopa vuosia, moni turvapaikanhakija opiskelee tai työskentelee laillisesti Suomessa jopa useita vuosia ja ehtii myös valmistua. Opintoihin pääsy vaatii opiskelijavalintajärjestelmän läpäisemisen ja lukuvuosimaksujen maksamisen.
- Nykyisellään turvapaikkajärjestelmään on sisällytetty kannustimia kotoutumiseen, kuten mahdollisuus opiskeluun, ja tähän käytetään myös yhteiskunnan resursseja.
- Mikäli henkilön lopullinen kielteinen turvapaikkapäätös tulisi kesken opintojen, tai tämä jäisi muusta syystä paperittomaksi, tämän olisi keskeytettävä opintonsa, vaikka vaaditut edellytykset opiskelijan oleskeluluvan saamiselle olisivatkin muuten olemassa ja opinnot olisivat edelleen kesken.

36 f §. Oleskeluluvan epääminen turvapaikkamenettelyn vuoksi ("kaistanvaihto")

Myönteiset päätökset oleskelulupahakemuksiin, joissa aikaisemmin tehty päätös turvapaikka-asiaan (kaistanvaihto)	2021	2022	2023	Yhteensä
Ensimmäistä oleskelulupaa koskevat hakemukset	520	400	707	1627
Osaratkaisua edellyttävä työnteko	216	168	276	660
Muu työnteko	19	14	4	37
Erityisasiantuntija	1	1	2	4
Yrittäjä	15	2	1	18
Opiskelu	19	8	42	69
Suomessa tutkinnon tai tutkimuksen suorittanut			16	16

36 f §. Oleskeluluvan epääminen turvapaikkamenettelyn vuoksi (“kaistanvaihto”)

- Näin pienessä mittakaavassa toimilla ei ole merkittävää yhteiskunnallista vaikutusta, mutta vaikutukset yksilöön ja Suomen maineeseen voivat olla mittavat
- Kansainvälisille osajille vahvistuu viesti siitä, että heitä pidetään riskinä ja potentiaalisina järjestelmän väärinkäyttäjinä - pätee myös kv-opiskelijoiden kokemuksiin
- Tilapäisen suojelun alaisuudessa olevien henkilöiden laajat oikeudet tervetulleita, mutta yhdenvertaisuuden näkökulmasta ongelmallista heikentää turvapaikanhakijoiden oikeuksia suhteessa heihin

Kiitos!

Yuri Birjulin

Kansainvälisten asioiden ja EU-
edunvalvonnan asiantuntija

yuri.birjulin@syl.fi

SYL